

LARS-GUNNAR BODIN

Egy A4-es Magyarországnak

Némi iróniával munkásságomat a házi orvosokéhoz szoktam hasonlítani, akik általában minden betegséggel foglalkoznak. Jómagam egyfajta általában mindenfélét gyakorló komponista vagyok. Ez azt jelenti, hogy azokban a művészeti ágakban vagyok komponista, amelyekkel foglalkozom; vagyis az elektro-akusztikus zenében, a konkrét költészetben, és idetartoznak a digitálisan készült vizuális művek is. De más területeket is kipróbáltam, például a koreográfiát. Az előbb említett három területen teljesen autodidakta vagyok. Zeneszerzésből van ugyan egy zenei alapképzésem, de meglehetősen hiányos és hagyományos. A Királyi Zeneakadémia zeneszerzés szakára nem nyertem felvételt. Így aztán sem szonátákat, sem szonettekét nem komponáltam pályafutásom ötven esztendeje során. Amúgy pedig azt vallom, minden komponistának az a mestersége, hogy maga feljessze ki a maga jellegzetes formáit, ahogy azt én is tettem, legjobb tudásom szerint.

Ha művészként valahova be kellene sorolnom magam, azt mondhatnám, hogy a konkretista hagyományokhoz tartozom. Ez az irány talán nem éppen divatos manapság, de meggyőződésem, hogy valamilyen formában újra feltámad. Ez a hovatartozás azt is jelenti, hogy műveimnek tulajdonképpen semmiféle mondanivalójuk nincs – sem személyes, sem politikai, sem vallásos, és még folytathatnám. Egyetlen művemnek sincs más olyan mondanivalója, amely a mű létezésén és pusztán megnyilvánulásán kívül esik. Nincs is mit mondanom arról, ami expliciten benne van a mű formájában és megjelenésében. Semmiféle látható kapcsolat nincs műveim és a lelki életem között. Kicsit úgy érzem magam, ahogyan Robert Musil „tulajdonságok nélküli embere”. Nem olyan régen egyik vezető napilapunk, a Svenska Dagbladet hasábjain olvastam egy regénykritikát. Aki írta, kifejtette, hogy a szakmai jártasságon kívül azok az élettapasztalatok, melyeket a művész évek során összegyűjtött, feltétlenül szükségesek voltak a regény megszületéséhez. A kritikus a következő költői, ám egyben kategorikusan hangzó kérdést teszi fel: „Mi valójában a művészet, ha nem a tapasztalatok megjelenítése?” Bár az ilyen és ehhez hasonló nézetek igen elterjedtek, véleményem szerint egy cseppet sem igazak. Azt gondolom, hogy óvatosnak kell lennünk, mielőtt a művészet különféle nézőpontjairól bármiféle 100%-os kijelentést tennénk. Mindig felbukkan valami, ami határozottan kivételt képez. Van művészet, melyben a személyes élettapasztalat nyomokban sincs jelen, például Piet Mondrian vagy Olle Baertling műveiben.

Ha ez így van, akkor az a művészet semmit nem érő, értelmetlen foglalatosság? Ha az embernek nincs mondanivalója, akkor mi az, ami mégis szüntelen arra készíti, hogy művészeti alkotásokat hozzon létre,

és állandóan új műveket? Azt gondolom, hogy az igazi művészen eredendően megvan a kifejezés vágya, egy olyan készlet, amely csak az éhséghez és a szomjúsághoz hasonlítható. Észreveszem magamon is, hogy nem érzem olyan jól magam, ha különböző okokból hosszabb ideig nem végzek művészi tevékenységet. Napról napra erősödik ilyenkor bennem a vágy, hogy valamit létrehozzak. Maga a kreatív folyamat válik kényszerré, persze pozitív értelemben, mert a végén az ember boldognak érzi magát, ha az eredménnyel elégedett. Különösebben az sem zavar, ha az eredmény mást nem érdekel. John Cage írta le ezt a helyzetet, igen triviálisan és egyszerűen: „Az ember teszi, amit csinálnia kell.” Vagyis ami belülről jön, nyom, és ki akar jönni, azt meg kell csinálni.

(Fordította: Lipcsey Andersson Emőke)

LARS-GUNNAR BODIN

blek matris

blek -

blek - blir -

blek - blir - blöt -

blek - blir - blöt - blir - blod -

blek - blir - blöt - blir - blod - blir - blast -

blek - blir - blöt - blir - blod - blir - blast - blir - blix -

blek - blir - blöt - blir - blod - blir - blast - blir - blix - blir - blått -

blek - blir - blöt - blir - blod - blir - blast - blir - blix - blir - blått - blir - bläck

blek - blir - blöt - blir - blod - blir - blast - blir - blix - blir - blått -

blek - blir - blöt - blir - blod - blir - blast - blir - blix -

blek - blir - blöt - blir - blod - blir - blast -

blek - blir - blöt - blir - blod -

blek - blir - blöt -

blek - blir -

blek -

Megértési kulcs a vershez:

blek = sápadt

blir = lesz

blöt = vizes

blod = vér

blast = szár

blix = villám

blått = kék

bläck = tinta

LARS-GUNNAR BODIN

A Få-ordingar (Szűk-szavúak) című kötetből

A sugarak összecsorognak az Y és Q pontban
A sötétség tovább penészedik és
nagy vers készül kicsi költő keze nyomán.
A kis vers örökre elgőzölög és elpárolog

Erőfeszítés de teljesítménybe fordul.
A világmindenség forog kockán.

Kedden megszakítja Isten a teremtést,
annak ellenére hogy a bemenő értékek a valószínűség alapján nyugszanak.

A nagy robbanás csak pukkanás lesz és némi füst,
gúnykacaj lóg a levegőben.

Néha-néha a távolban apró robbanásszerű pattogó kisülések.

Galambok bukkannak most fel - és le;
a lecsapolás megkezdődhet a pávákon pá vakon.
A fajok átfajtalankodnak a tomboló fájtunon.

Újraindítás megkezdve.
„A feszültség egyelőre megbízhatatlan”.

(Fordította: Lipcsey Andersson Emőke)